

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد گچساران

دانشکده علوم انسانی، گروه فقه و مبانی حقوق اسلامی
پایان نامه برای دریافت درجه‌ی کارشناسی ارشد M.A.

رشته تحصیلی: الهیات و معارف اسلامی

گرایش: فقه و مبانی حقوق اسلامی

عنوان:

بررسی فقهی مشروبات الکلی و جرائم مرتبط با آن در شهر دهدشت از سال ۱۳۹۴
تا ۱۳۹۶

استاد راهنما:

دکتر سید عطاءالله افتخاری

پژوهشگر:

علی شیر دادوند

تابستان ۱۳۹۷

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد گچساران

دانشکده علوم انسانی، گروه فقه و مبانی حقوق اسلامی

پایان نامه برای دریافت درجه‌ی کارشناسی ارشد M.A.

رشته تحصیلی: الهیات و معارف اسلامی

گرایش: فقه و مبانی حقوق اسلامی

عنوان:

بررسی فقهی مشروبات الکلی و جرائم مرتبط با آن در شهر دهدشت از سال ۱۳۹۴

تا ۱۳۹۶

هیأت داوران:

۱- دکتر سید عطاءالله افتخاری

۲- دکتر محمد شفيعی

۳- دکتر ارسلان کوشا

پژوهشگر:

علی شیر دادوند

تابستان ۱۳۹۷

کلیه حقوق برگرفته از نتایج مطالعات ابتکارات و نوآوری‌های این پایان نامه متعلق به دانشگاه آزاد اسلامی واحد گچساران است.

استاد راهنما: دکتر سید عطاءالله افتخاری

باسمه تعالی

تعهد نامه اصالت رساله یا پایان نامه

اینجانب **علی شیر دادوند** دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته در رشته الهیات و معارف اسلامی گرایش فقه و مبانی حقوق اسلامی که در تاریخ ۱۳۹۷/۰۶/۱۴ از پایان نامه خود تحت عنوان «بررسی فقهی مشروبات الکلی و جرائم مرتبط با آن در شهر دهدشت از سال ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۶» با

کسب نمره ۱۷/۲۵ و درجه خوب دفاع نموده ام بدینوسیله متعهد می شوم:

۱- این پایان نامه رساله حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و...) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست مربوطه ذکر و درج کرده ام.

۲- این پایان نامه رساله قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.

۳- چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هرگونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و... از این پایان نامه را داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد گچساران مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.

۴- چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را می پذیرم و واحد دانشگاهی مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی: **علی شیر دادوند**

تاریخ و امضاء: ۱۳۹۷/۰۶/۱۴

معاونت پژوهش و فناوری

بنام خدا

مشور اخلاق پژوهش

بیاری از خداوند سبحان و اعتقاد بر این که عالم محضر خداست و همواره ناظر بر اعمال انسان و به منظور پاس داشت مقام بلند دانش و پژوهش و نظر به اهمیت جایگاه دانشگاه در اعتدای فرهنگ و تمدن بشری، م دانشجویان و اعضاء هیأت علمی واحد های دانشگاه آزاد اسلامی متعهد می گردیم اصول زیر را در انجام فعالیت های پژوهشی مد نظر قرار داده و از آن تخلف نکنیم:

۱- اصل برائت: التزام بر برائت جویی از هرگونه رفتار غیر حرفه ای و اعلام موضع نسبت به کسانی که حوزه علم و پژوهش را به مثابه های غیر علمی می آلائند.

۲- اصل رعایت انصاف و امانت: تعهد به اجتناب از هرگونه جانب داری غیر علمی و حفاظت از اموال، تجهیزات و منابع در اختیار.

۳- اصل ترویج: تعهد به رواج دانش و اشاعه نتایج تحقیقات و انتقال آن به بهکاران علمی و دانشجویان به غیر از مواردی که منع قانونی دارد.

۴- اصل احترام: تعهد به رعایت حریم ها و حرمت ها در انجام تحقیقات و رعایت جانب تقد و خودداری از هرگونه حرمت شکنی.

۵- اصل رعایت حقوق: التزام به رعایت حقوق پژوهشگران و پژوهشگران (انسان، حیوان و نبات) و سایر صاحبان حق.

۶- اصل رازداری: تعهد به صیانت از اسرار و اطلاعات محرمانه افراد، سازمان ها و کشور و کلیه افراد و نهاد های مرتبط با تحقیق.

۷- اصل حقیقت جویی: تلاش در راستای پی جویی حقیقت و وفاداری به آن و دوری از هرگونه پنهان سازی حقیقت.

۸- اصل مالکیت مادی و معنوی: تعهد به رعایت کامل حقوق مادی و معنوی دانشگاه و کلیه بهکاران پژوهش.

۹- اصل منافع ملی: تعهد به رعایت مصالح ملی و در نظر داشتن پیشبرد و توسعه کشور در کلیه مراحل پژوهش.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تقدیم به:

همسرم به صمیمیت باران

که وجودش شادی بخش

و

صفایش مایه آرامش من است

سیاسگزاری:

سیاس خدای را که سخنوران، در ستودن او بمانند و شمارندگان، شمردن نعمت های او ندانند و کوشندگان، حق او را گزاردن نتوانند. و سلام و دورد بر محمد و خاندان پاک او، طاهران معصوم، هم آنان که وجودمان وامدار وجودشان است؛ و نفرین پیوسته بر دشمنان ایشان تا روز رستاخیز بدون شک جایگاه و منزلت معلم، اجل از آن است که در مقام قدردانی از زحمات بی شائبه ی او، با زبان قاصر و دست ناتوان، چیزی بنگاریم اما از آنجایی که تجلیل از معلم، سپاس از انسانی است که هدف و غایت آفرینش را تامین می کند و سلامت امانت هایی را که به دستش سپرده اند، تضمین؛ بر حسب وظیفه و از باب "من لم یشکر المنعم من المخلوقین لم یشکر الله عزّ و جلّ" از پدر و مادر عزیزم این دو معلم بزرگوارم که همواره بر کوتاهی و درستی من، قلم عفو کشیده و کریمانه از کنار غفلت هایم گذشته‌اند و در تمام عرصه‌های زندگی یار و یآوری بی چشم داشت برای من بوده اند؛ از استاد شایسته؛ دکتر سید عطاءالله افتخای که در کمال سعه صدر، با حسن خلق و فروتنی، از هیچ کمکی در این عرصه بر من دریغ نمودند و زحمت راهنمایی این رساله را بر عهده گرفتند. و از استادان فرزانه و دلسوز دوران تحصیل و استادان داور که زحمت داوری این رساله را متقبل شدند؛ کمال تشکر و قدردانی را دارم، باشد که این خردترین، بخشی از زحمات آنان را سپاس گوید.

۱..... چکیده

فصل اول: کلیات پژوهش

- ۱-۱- مقدمه ۳
- ۲-۱- بیان مسئله ۴
- ۳-۱- اهمیت و ضرورت تحقیق ۵
- ۴-۱- اهداف تحقیق ۵
- ۵-۱- سؤال‌های تحقیق ۶
- ۶-۱- فرضیه‌های تحقیق ۶
- ۷-۱- روش تحقیق ۷
- ۸-۱- ساختار تحقیق ۷

فصل دوم: مروری بر ادبیات و پیشینه‌ی تحقیق

- ۱-۲- مفاهیم ۹
- ۱-۱-۲- آسیب‌شناسی ۹
- ۱-۱-۱-۲- تعریف آسیب‌شناسی ۹
- ۲-۱-۱-۲- آسیب‌های اجتماعی ۹
- ۱-۲-۱-۱-۲- آسیب‌شناسی اجتماعی ۱۰
- ۲-۲-۱-۱-۲- موضوعات مورد بحث در آسیب‌شناسی اجتماعی ۱۲
- ۳-۲-۱-۱-۲- اهمیت آسیب‌شناسی اجتماعی ۱۲
- ۴-۲-۱-۱-۲- شیوه عمل آسیب‌شناسی اجتماعی ۱۳
- ۵-۲-۱-۱-۲- گونه‌شناسی آسیب‌های اجتماعی ۱۳
- ۶-۲-۱-۱-۲- اهداف آسیب‌شناسی ۱۴
- ۲-۱-۲- پیشگیری ۱۴
- ۱-۲-۱-۲- مفهوم پیشگیری ۱۴
- ۲-۲-۱-۲- انواع پیشگیری ۱۵
- ۱-۲-۲-۱-۲- پیشگیری اولیه یا نخستین ۱۵
- ۲-۲-۲-۱-۲- پیشگیری ثانویه یا دومین ۱۶

- ۱۶-۲-۱-۲-۳- پیشگیری ثالث یا سومین.....
- ۱۷-۲-۱-۲-۴- پیشگیری کوتاه مدت یا خرد.....
- ۱۷-۲-۱-۲-۵- پیشگیری اجتماعی.....
- ۱۸-۲-۱-۲-۶- پیشگیری رشد مدار یا زودرس.....
- ۱۹-۲-۱-۲-۷- پیشگیری بلند مدت یا کلان.....
- ۲۰-۲-۱-۲-۸- پیشگیری انفعالی.....
- ۲۰-۲-۱-۲-۹- پیشگیری فعال.....
- ۲۰-۲-۱-۲-۱۰- پیشگیری کنشی یا غیر کیفی.....
- ۲۱-۲-۱-۲-۱۱- پیشگیری واکنشی یا کیفی.....
- ۲۲-۲-۱-۲-۱۲- پیشگیری قضایی.....
- ۲۲-۲-۱-۲-۱۳- پیشگیری انتظامی.....
- ۲۳-۲-۱-۲-۱۴- پیشگیری عام.....
- ۲۴-۲-۱-۲-۱۵- پیشگیری خاص.....
- ۲۴-۲-۱-۲-۱۶- پیشگیری وضعی.....
- ۲۶-۲-۱-۲-۳- مشروبات الکلی.....
- ۲۶-۲-۱-۲-۱- تعاریف و ویژگی های خمر.....
- ۲۷-۲-۱-۲-۲- مقایسه سکر با اغماء.....
- ۲۷-۲-۱-۲-۳- مقایسه مسکر با خمر.....
- ۲۷-۲-۱-۲-۴- تعریف فقاع و حکم آن.....
- ۲۸-۲-۱-۲-۵- انواع مسکرات.....
- ۲۹-۲-۱-۲-۱-۵- وپسکی.....
- ۳۰-۲-۱-۲-۲-۵- ودکا.....
- ۳۰-۲-۱-۲-۳-۵- عرق سگی.....
- ۳۰-۲-۱-۲-۴-۵- براندی.....
- ۳۰-۲-۱-۲-۵-۵- شامپاین.....
- ۳۱-۲-۱-۲-۴- احکام مسکرات در فقه.....
- ۳۴-۲-۱-۲-۵- ادله حرمت استعمال مشروبات الکلی در فقه.....
- ۳۴-۲-۱-۲-۱-۵- حرمت از باب اکل سم و اضرار شخصی و اجتماعی.....
- ۳۴-۲-۱-۲-۲-۵- حرمت از باب قاعده ی حرمت اسراف.....
- ۳۵-۲-۱-۲-۳-۵- حرمت از باب قاعده حرمت مقدمه حرام.....
- ۳۶-۲-۱-۲-۴-۵- حرمت تولید، معاملات و قاچاق مواد مخدر.....
- ۳۶-۲-۱-۲-۱-۴-۵- قاعده لاضرر.....

- ۲-۱-۵-۴-۲- قاعده حرمت اعانت بر اثم و عدوان ۳۷
- ۲-۱-۵-۳- قاعده حرمت مقدمه‌ی حرام ۳۷
- ۲-۱-۵-۴- قاعده ی نفی سییل ۳۸
- ۲-۱-۶- مشروبات الکلی از نظر اسلام ۳۸
- ۲-۱-۷- فقاع و حکم آن ۴۱
- ۲-۲- مبانی نظری ۴۳
- ۲-۲-۱- نظریات ایجاد انحراف ۴۳
- ۲-۲-۱-۱- نظر ایمیل دور کیم ۴۳
- ۲-۲-۱-۲- نظر مرتن ۴۴
- ۲-۲-۱-۳- نظر پارک و برگس ۴۴
- ۲-۲-۱-۴- نظر مارکس ۴۴
- ۲-۲-۱-۵- نظر نومارکسیست ها ۴۴
- ۲-۲-۲- نظریات جامعه محور بررسی جرم ۴۴
- ۲-۲-۱- مکاتب دسته اول ۴۵
- ۲-۲-۱-۱- مکتب اقتصادی ۴۵
- ۲-۲-۱-۲- مکتب محیط اجتماع ۴۵
- ۲-۲-۱-۳- مکتب جامعه شناسی ۴۶
- ۲-۲-۱-۴- مکتب پیوند روانی ۴۶
- ۲-۲-۲- مکاتب دسته دوم ۴۷
- ۲-۲-۳- نظریات مقدماتی جامعه‌شناسی جنایی ۴۷
- ۲-۲-۳-۱- فری (تحقیقی، اثباتی، ایتالیایی) ۴۷
- ۲-۲-۳-۲- مارکس و انگلس (مارکسیسم، سوسیالیسم، کمونیسم) ۴۷
- ۲-۲-۳-۳- نظریه لاکاسانی ۴۸
- ۲-۲-۴- نظریه گابریل تارد ۴۹
- ۲-۲-۵- نظریه دور کیم ۴۹
- ۲-۳- پیشینه تحقیق ۵۱
- ۲-۴- متغیرهای تحقیق ۵۳

فصل سوم: روش انجام تحقیق

- ۳-۱- نوع تحقیق و روش انجام آن ۵۵
- ۳-۲- روش گردآوری اطلاعات ۵۶
- ۳-۳- جامعه و نمونه آماری و روش نمونه گیری ۵۶

- ۳-۴- روایی ابزار جمع‌آوری داده‌ها..... ۵۷
- ۳-۵- پایایی ابزار جمع‌آوری داده‌ها..... ۵۷
- ۳-۶- روش تجزیه و تحلیل داده‌ها..... ۵۷

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده‌ها

- ۴-۱- توصیف یافته‌های پژوهش..... ۵۹
- ۴-۱-۱- بر حسب جامعه آماری..... ۶۰
- ۴-۱-۲- بر حسب جنسیت..... ۶۱
- ۴-۱-۳- بر حسب تأهل..... ۶۲
- ۴-۱-۴- بر حسب تحصیلات..... ۶۴
- ۴-۱-۵- بر حسب سن..... ۶۶
- ۴-۲- آمار سؤال‌های پژوهش..... ۶۸
- ۴-۳- آزمون سؤال‌های پژوهش..... ۸۸
- ۴-۳-۱- قسمت اول پرسشنامه پژوهش (سؤال ۱ الی ۷)..... ۸۸
- ۴-۳-۲- قسمت دوم پرسشنامه پژوهش (سؤال ۸ الی ۱۵)..... ۸۹
- ۴-۳-۳- قسمت سوم پرسشنامه پژوهش..... ۸۹

فصل پنجم: نتیجه‌گیری و پیشنهادها

- ۵-۱- بحث و نتیجه‌گیری..... ۹۲
- ۵-۲- پیشنهادها..... ۹۳
- ۵-۳- پیشنهادهایی برای پژوهش‌های بعدی..... ۹۳

منابع و مآخذ

- فهرست منابع فارسی..... ۹۵

فهرست جدول‌ها

صفحه

عنوان

جدول (۱-۴): تفکیک بر حسب جامعه آماری	۶۰
جدول (۲-۴): تفکیک جنسیت افراد مرتبط	۶۱
جدول (۳-۴): تفکیک جنسیت خود معرف‌ها	۶۲
جدول (۴-۴): وضعیت تأهل افراد مرتبط	۶۲
جدول (۵-۴): وضعیت تأهل خود معرف‌ها	۶۳
جدول (۶-۴): افراد مرتبط بر حسب تحصیلات	۶۴
جدول (۷-۴): خود معرف‌ها بر حسب تحصیلات	۶۵
جدول (۸-۴): افراد مرتبط بر حسب سن	۶۶
جدول (۹-۴): خود معرف‌ها بر حسب سن	۶۷
جدول (۱۰-۴): آمار توصیفی سؤال اول	۶۸
جدول (۱۱-۴): آمار توصیفی سؤال دوم	۶۹
جدول (۱۲-۴): آمار توصیفی سؤال سوم	۷۰
جدول (۱۳-۴): آمار توصیفی سؤال چهارم	۷۱
جدول (۱۴-۴): آمار توصیفی سؤال پنجم	۷۲
جدول (۱۵-۴): آمار توصیفی سؤال ششم	۷۳
جدول (۱۶-۴): آمار توصیفی سؤال هفتم	۷۴
جدول (۱۷-۴): آمار توصیفی سؤال هشتم	۷۵
جدول (۱۸-۴): آمار توصیفی سؤال نهم	۷۶
جدول (۱۹-۴): آمار توصیفی سؤال دهم	۷۷
جدول (۲۰-۴): آمار توصیفی سؤال یازدهم	۷۸
جدول (۲۱-۴): آمار توصیفی سؤال دوازدهم	۷۹
جدول (۲۲-۴): آمار توصیفی سؤال سیزدهم	۸۰
جدول (۲۳-۴): آمار توصیفی سؤال چهاردهم	۸۱
نمودار (۲۳-۴): آمار توصیفی سؤال چهاردهم	۸۱
جدول (۲۴-۴): آمار توصیفی سؤال پانزدهم	۸۲
جدول (۲۵-۴): آمار توصیفی سؤال شانزدهم	۸۳
جدول (۲۶-۴): آمار توصیفی سؤال هفدهم	۸۴
جدول (۲۷-۴): آمار توصیفی سؤال هجدهم	۸۵
جدول (۲۸-۴): آمار توصیفی سؤال نوزدهم	۸۶

- جدول (۴-۲۹): آمار توصیفی سؤال بیستم..... ۸۷
- جدول (۴-۳۰): آمار توصیفی سؤال یک ۸۸
- جدول (۴-۳۱): آمار استنباطی سؤال یک ۸۸
- جدول (۴-۳۲): آمار توصیفی سؤال دوم ۸۹
- جدول (۴-۳۳): آمار استنباطی سؤال دوم ۸۹
- جدول (۴-۳۴): آمار توصیفی سؤال سوم ۸۹
- جدول (۴-۳۵): آمار استنباطی سؤال سوم ۹۰

فهرست نمودارها

صفحه

عنوان

نمودار (۱-۴): تفکیک بر حسب جامعه آماری	۶۰
نمودار (۲-۴): تفکیک جنسیتی افراد مرتبط	۶۱
نمودار (۳-۴): تفکیک جنسیتی خود معرفها	۶۲
نمودار (۴-۴): وضعیت تأهل افراد مرتبط	۶۳
نمودار (۵-۴): وضعیت تأهل خود معرفها	۶۳
نمودار (۶-۴): افراد مرتبط بر حسب تحصیلات	۶۴
نمودار (۷-۴): خود معرفها بر حسب تحصیلات	۶۵
نمودار (۸-۴): افراد مرتبط بر حسب سن	۶۶
نمودار (۹-۴): خود معرفها بر حسب سن	۶۷
نمودار (۱۰-۴): آمار توصیفی سؤال اول	۶۸
نمودار (۱۱-۴): آمار توصیفی سؤال دوم	۶۹
نمودار (۱۲-۴): آمار توصیفی سؤال سوم	۷۰
نمودار (۱۳-۴): آمار توصیفی سؤال چهارم	۷۱
نمودار (۱۴-۴): آمار توصیفی سؤال پنجم	۷۲
نمودار (۱۵-۴): آمار توصیفی سؤال ششم	۷۳
نمودار (۱۶-۴): آمار توصیفی سؤال هفتم	۷۴
نمودار (۱۷-۴): آمار توصیفی سؤال هشتم	۷۵
نمودار (۱۸-۴): آمار توصیفی سؤال نهم	۷۶
نمودار (۱۹-۴): آمار توصیفی سؤال دهم	۷۷
نمودار (۲۰-۴): آمار توصیفی سؤال یازدهم	۷۸
نمودار (۲۱-۴): آمار توصیفی سؤال دوازدهم	۷۹
نمودار (۲۲-۴): آمار توصیفی سؤال سیزدهم	۸۰
نمودار (۲۳-۴): آمار توصیفی سؤال چهاردهم	۸۱
نمودار (۲۴-۴): آمار توصیفی سؤال پانزدهم	۸۲
نمودار (۲۵-۴): آمار توصیفی سؤال شانزدهم	۸۳
نمودار (۲۶-۴): آمار توصیفی سؤال هفدهم	۸۴
نمودار (۲۷-۴): آمار توصیفی سؤال هجدهم	۸۵
نمودار (۲۸-۴): آمار توصیفی سؤال نوزدهم	۸۶
نمودار (۲۹-۴): آمار توصیفی سؤال بیستم	۸۷

چکیده

در بسیاری از مسائل فقهی که امروزه مطرح است، شناخت موضوع، تاثیر بسزایی در بدست آوردن حکم از ادله فقهی دارد. موضوع حرمت مسکرات هم در همین قاعده قابل ارزیابی است. از طرف دیگر برقراری رابطه این مقوله با آثار سوء استعمال مسکرات لزوم توجه و تحقیق وسیع تر را طلب می نماید. پیشگیری از جرم همواره یکی از سیاست های حکومت ها بوده است. تا مدت ها سلاح کیفر تنها وسیله پیشگیری از وقوع جرم بود، تا اینکه با آشکار شدن ناتوانی کیفرها توجه حکومت ها و اندیشمندان به راهکارهای دیگری غیر از کیفر جلب شد. در این راستا نظریه های متفاوتی در باب پیشگیری مطرح شد که تأکید برخی از آن ها بر مداخله های روان شناختی - اجتماعی زود هنگام بود. با توجه به اهمیت این نوع از جرم موضوع این پژوهش بررسی فقهی مشروبات الکلی و جرائم مرتبط با آن در شهر دهدشت از سال ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۶ است. این تحقیق با روش توصیفی - پیمایشی انجام گرفته است. در نهایت به این نتیجه رسیدیم که عوامل خانوادگی مثل آموزش و فرهنگ سازی در این نهاد که می تواند زمینه ساز تربیت مناسب اعضاء آن گردد و افرادی بهنجار را وارد جامعه نماید و همچنین اقدامات پلیس پیشگیری که با اقدامات پیشگیرانه ی غیرکیفری مانند اطلاع رسانی، آموزش و... و اقدامات مناسب مراکز آموزشی مانند مدارس، دانشگاه ها و... در پیشگیری از جرائم مرتبط با مشروبات الکلی در شهر دهدشت از سال ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۶ بسیار تأثیر گذارند و باید به این موارد و استفاده از این ابزارها توجه ویژه شود.

واژگان کلیدی: آسیب شناسی، جرایم، مشروبات الکلی، شهر دهدشت

فصل اول

کلیات پژوهش

۱-۱- مقدمه

حرمت شرعی شرب خمر سبب جرم‌انگاری این عمل در قوانین جزایی ما شده است. ریشه این ممنوعیت هم به این موضوع برمی‌گردد که مسکرات بر هوشیاری و عقل انسان می‌گذارد. عقل فصل امتیاز انسان و حیوان است، بنابراین طبیعی است که با هر چیزی که این امتیاز را از انسان بگیرد برخورد شود. مبارزه با مشروبات الکلی نیز به همین منظور انجام می‌شود. زوال عقل در نتیجه شرب خمر پیامدهای زیانباری دارد. اعتماد به نفس کاذب و کاهش قدرت تعقل و احساس باعث بروز تصمیمات اشتباه و زیانبار دیگر نیز می‌شود. بنابراین شرب خمر علاوه بر اینکه جرم است، می‌تواند زمینه وقوع جرایم دیگری را هم به وجود بیاورد. جرم مصرف مشروبات الکلی سایر جرائم مرتبط با آن و مجازات آنها ریشه در فقه اسلامی دارد به طوری که شارع مقدس برخی از آن‌ها مانند خود شرب خمر را جزو «حدود» قرار داده است. «حد»، به آن دسته از مجازات‌هایی گفته می‌شود که نوع و میزان و کیفیت آن در شرع تعیین شده است. مستی نه تنها در نظام جرایم و مجازات‌ها بلکه از منظر جامعه‌شناسی، روان‌شناسی و جرم‌شناسی نیز مورد توجه قرار گرفته است و در این علوم نیز نگاه مثبتی به آن وجود ندارد. آنچه نگرانی در مورد این جرم را افزایش می‌دهد اخباری است که گاه و بی‌گاه در مورد آثار سوء مصرف مشروبات الکلی منتشر می‌شود. تقریباً تمامی اعمالی که در رابطه با مشروبات الکلی امکان وقوع دارد جرم است و مجازات دارد. این جرایم به دو دسته حدی و تعزیری تقسیم می‌شوند. نوشیدن مشروبات الکلی جرم حدی است اما سایر اقدامات مثل حمل، نگهداری، عرضه، فروش و... جرایم تعزیری هستند. این جرایم در صورتی که مشهود باشند فوراً قابل تعقیب از سوی ماموران نیروی انتظامی هستند. اما امکان متوقف کردن یک خودرو برای تفتیش قسمت‌های مختلف آن برای پیدا کردن مشروبات الکلی وجود ندارد مگر اینکه اجازه مخصوص و حکم قضایی برای تفتیش آن خودروی خاص وجود داشته باشد. آنچه مهم است پیشگیری از ارتکاب این نوع جرائم است. متأسفانه در دهشت چند سالی است که ارتکاب این جرائم رو به فزونی نهاده است و با توجه به اصل پیشگیری بهتر از درمان ما در این تحقیقی به دنبال بررسی راهکارهای پیشگیری اجتماعی از این جرائم هستیم. در این فصل ابتدا کلیاتی از تحقیق را بیان می‌کنیم تا با آمادگی ذهنی بیشتری وارد مباحث اصلی فصل‌های آتی شویم.

۱-۲- بیان مسئله

حرمت شرعی شرب خمر سبب جرم‌انگاری این عمل، در قوانین جزایی ما شده است. ریشه این ممنوعیت هم به این موضوع برمی‌گردد که مسکرات بر هوشیاری و عقل انسان تاثیر می‌گذارد. عقل فصل امتیاز انسان و حیوان است، بنابراین طبیعی است که با هر چیزی که این امتیاز را از انسان بگیرد برخورد شود. مبارزه با مشروبات الکلی نیز به همین منظور انجام می‌شود. زوال عقل در نتیجه شرب خمر پیامدهای زیانباری دارد. اعتماد به نفس کاذب و کاهش قدرت تعقل و احساس باعث بروز تصمیمات اشتباه و زیانبار دیگر نیز می‌شود. بنابراین شرب خمر علاوه بر اینکه جرم است، می‌تواند زمینه وقوع جرایم دیگری را هم به وجود بیاورد. جرم مصرف مشروبات الکلی سایر جرائم مرتبط با آن و مجازات آن‌ها ریشه در فقه اسلامی دارد به طوری که شارع مقدس برخی از آنها مانند خود شرب خمر را جزو «حدود» قرار داده است. «حد»، به آن دسته از مجازات‌هایی گفته می‌شود که نوع و میزان و کیفیت آن در شرع تعیین شده است. مستی نه تنها در نظام جرایم و مجازات‌ها بلکه از منظر جامعه‌شناسی، روان‌شناسی و جرم‌شناسی نیز مورد توجه قرار گرفته است و در این علوم نیز نگاه مثبتی به آن وجود ندارد. آنچه نگرانی در مورد این جرم را افزایش می‌دهد اخباری است که گاه و بی‌گاه در مورد آثار سوء مصرف مشروبات الکلی منتشر می‌شود. تقریباً تمامی اعمالی که در رابطه با مشروبات الکلی امکان وقوع دارد جرم است و مجازات دارد. این جرایم به دو دسته حدی و تعزیری تقسیم می‌شوند. نوشیدن مشروبات الکلی جرم حدی است اما سایر اقدامات مثل حمل، نگهداری، عرضه، فروش و... جرایم تعزیری هستند. این جرایم در صورتی که مشهود باشند فوراً قابل تعقیب از سوی ماموران نیروی انتظامی هستند. اما امکان متوقف کردن یک خودرو برای تفتیش قسمت‌های مختلف آن برای پیدا کردن مشروبات الکلی وجود ندارد مگر اینکه اجازه مخصوص و حکم قضایی برای تفتیش آن خودروی خاص وجود داشته باشد. در بسیاری از مسائل فقهی که امروزه مطرح است، شناخت موضوع، تاثیر بسزایی در بدست آوردن حکم از ادله فقهی دارد. موضوع حرمت مسکرات هم در همین قاعده قابل ارزیابی است. از طرف دیگر برقراری رابطه این مقوله با آثار سوءاستعمال مسکرات لزوم توجه و تحقیق وسیع‌تر را طلب می‌نماید.

در نظام جمهوری اسلامی ایران، علی‌رغم آن‌که آیات و روایات بی‌شماری در مذمت شراب و شراب‌خواری و آثار زیان‌بار اخلاقی، فردی و اجتماعی آن وارد شده، در قانون اساسی و قوانین و مقررات عادی، به‌طور عام و پراکنده، مبهم و غیرکارشناسانه، به بحث مقابله و پیشگیری از قاچاق و این پدیده پرداخته شده و لذا سیاست جنایی ایران در این راستا، غیرمدون، متشتت، مبهم، نامشخص و فاقد راهکارهای پیش‌گیرانه معین بوده و شتاب‌زده و سرگردان می‌باشد که تدوین سیاستی مدون در این زمینه، جز با مشارکت مردم (سیاست جنایی مشارکتی)، توأم با اصلاح سیاست جنایی تقنینی، اجرایی و قضایی میسر نیست و لذا در این تحقیق، ضمن بررسی مفاهیم مرتبط با موضوع، به شناسایی راهکارهای پیشگیری اجتماعی بزه‌های مرتبط با مشروبات الکلی، عوامل تاثیرگذار بر آن، طرق مقابله و پیشگیری از این جرائم، به مهم‌ترین تحولات تقنینی و ارزیابی و تبیین نواقص آن در مباحث مربوطه پرداخته می‌شود.

بی‌تردید درحوزه جرائم مرتبط با مشروبات الکلی سیاست‌های کنترل و پیشگیرانه می‌تواند در برطرف کردن مخاطرات امنیتی در شهرها کارساز باشد. سیاست‌های پیشگیرانه اجتماعی در شهرها علاوه برشناسایی ویژگی‌های جغرافیایی این نقاط برجمعیت ساکن براین مناطق نیز متمرکز بوده و فرهنگ و ساختارهای قومی قبیله‌ای این مناطق را نیز مورد مذاقه قرار می‌دهد. در بررسی جرائم مرتبط با مشروبات الکلی عوامل و زمینه‌های متعددی دخالت دارند که در تبیین و به کارگیری یک سیاست جنایی موثر مطالعه و شناسایی تمام این عوامل می‌تواند راهگشا باشد درواقع نه تنها درمرحله سیاست‌گذاری نیاز به یک رویکرد چندوجهی با تمرکز برتمام ابعاد موضوع وجود دارد بلکه درمرحله اجرایی نیز رویکرد چند نهادی به پیشگیری از جرم با بکارگیری تمام ابزارهای موجود راهکارهای موثر قلمداد می‌گردد. از آنجا که انجام تحقیقی با جامعه آماری بالا مشکل‌زا و سخت خواهد بود، با توجه به امکانات و محدودیت‌های تحقیق برآن شدیم با روش توصیفی- پیمایشی بر دو محور مطالعات کتابخانه‌ای و میدانی به بررسی بررسی فقهی مشروبات الکلی و جرائم مرتبط با آن در شهر دهمدشت از سال ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۶ پردازیم.

۱-۳- اهمیت و ضرورت تحقیق

مصون ماندن کشور از جرائم ارتكابی توسط افراد از مهم‌ترین ضرورت برای بررسی این موضوع می‌باشد، زیرا که جرائم مرتبط با مشروبات الکلی مثل شرب خمر و قاچاق و... می‌توانند آثار بسیار مخربی را در جامعه برجای بگذارند. همچنین در عصری که باورهای دینی در حال رنگ باختن است و حریم خانواده و اجتماع در حال تضعیف است مشروبات الکلی فقط برای کوتاه مدت به جوانان احساس کاذب غوطه‌وری در خلاء و رهایی از واقعیت را می‌دهد. امروزه در دنیا اعتقاد بر این است که باید سعی کنیم با ارتقای سطح آگاهی و هشیاری گروه‌های مختلف جامعه به خصوص جوانان و نوجوانان که گروه هدف این برنامه‌های شوم هستند به مقابله با مشکلات ناشی از آن پردازیم. بنابراین می‌توان با تبیین آموزه‌های دینی و فقهی اثرات سوء مشروبات الکلی را بیان کرد، لذا انجام تحقیقی در این زمینه ضرورت دارد.

۱-۴- اهداف تحقیق

➤ هدف کلی طرح

بررسی فقهی مشروبات الکلی و جرائم مرتبط با آن در شهر دهمدشت از سال ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۶

➤ اهداف آرمانی

۱. تبیین مشروبات الکلی و انواع آن و فرهنگ سازی در جهت کاهش مصرف مشروبات الکلی
۲. بررسی راهکاری کیفری جرائم مرتبط با مشروبات الکلی